

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на **Бойко Николаев Новев**,
редовен докторант в катедра „*Комуникация и аудиовизуална продукция*“
ФЖМК -СУ “Св.Климент Охридски“

за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**“
по професионално направление 3.5. *Обществени комуникации и
информационни науки*, научна специалност: „*Журналистика - електронни
медии*“ на тема: „Програмиране на **форматни телевизионни предавания
в България (2001-2014)**“, научен ръководител: доц. д-р Теодора Петрова

1. Актуалност на тема за дисертация

Избраната от Бойко Новев тема “Програмиране на форматни телевизионни предавания в България (2001-2014)” е интердисциплинарна по своя характер. В разработката на дисертационния труд се изисква и е показано съчетаване на познания в областта на теорията на комуникациите, медиазнанието, социалните науки, познания за функциите на телевизията и спецификите на телевизионната журналистика, познаване на аудиовизуалния ефир в България през последните 15-20 години. Дисертационният труд изисква още умения за анализ на развитието на телевизионния и рекламен пазар у нас, на средата, в която се развиват форматните предавания по света, оценка на мястото на всеки един от разглежданите в дисертацията риалити формати в българския телевизионен ефир. Несъмнена е нейната актуалност когато сериозна част от телевизионния аудиовизуален пазар включва предавания, най-общо наречени, „риалити формати”- музикални, забавни и развлекателни предавания, телевизионни състезания и дори докуриалити формати, чиято основна функция е да забавляват зрителите на съответните телевизии - една от основните и все- по силно осезаема функция на телевизията днес.

През наблюдавания период риалити предаванията станаха част от продукцията на българските продуцентските къщи, а националните телевизии започнаха да ги програмират в най - гледаното ефирно време. Трите национални телевизии включиха в програмите си еднотипни форматни предавания, делейки рейтинг и рекламен пазар при засилена конкурентната борба за повече реклами и гледаемост. Един от важните изводи

в дисертацията на Бойко е, че комерсиализацията на телевизионния ефир у нас е една от характерните му черти в този над 10 годишен период. Темата е развита многоаспектно, събран е значителен фактологичен материал и има принос към българските медийни анализи, отнасящи се до развитието на телевизията между 2001 и 2014 година в България.

Изследването обхваща периода 2001-2014г., период, в който стартират, развиват се, а и някои от предаванията отпадат от ефира на Би Ти Ви, БНТ и Нова телевизия. Избраният период, според мен, е достатъчен, за да бъде анализирано мястото на избраните за анализ риалити формати в българския ефир. Докторантът проследява присъствието на предаванията в програмите на телевизиите, като за своя методология е избрал сравнителния анализ. Предаванията са анализирани на фона на подобни или същите формати в европейската и световна телевизионна индустрия. Дисертацията е изградена върху огромен обем фактологичен материал от практиките на големите национални телевизии, който е систематизиран и обобщен. Анализът на разглежданите риалити формати в българския ефир отчита присъствието им в програмата, зрителския интерес и рейтинга им, и не на последно място творческата реализация и авторски принос на реализационните екипи на предаванията. Всичко това ми дава правото да кажа, че този труд може успешно да бъде защитен.

Характерно за развитието на телевизионната индустрия през разглеждания период у нас е осезаемото налагане на присъствието на продуцентските къщи при производството на телевизионни формати. Всички те са част от т. нар. „независими продуценти” и налагат продуцентския принцип на производство на този тип предавания. Оценката на работата на продуцентите и продуцентските къщи в развитието и налагането на форматните предавания е част от задачите на дисертацията. Смяя да твърдя, че докторанта се е справил успешно.

Друга характеристика, отразена в текста, е ролята на зрителя като „участник” в риалити предаванията, ролята на зрителя като „участник” в предаването, който със своя глас може да „свали” от екрана "героите” в надпреварата, да „участва” в предаванията, и печели награди. Тук също е една от основните линии, по която докторанта развива анализа си и прави своите обобщения.

2. Структура и съдържание на дисертацията.

Върху напълно достатъчен обем от 167стр., авторът е разгърнал своя труд, структуриран в увод , три глави, заключение, библиография и приложения. Библиографията съдържа 102 заглавия на български и чужди езици. Приложенията представят развитието на едни от най-популярните форматни предавания у нас, добавят информация за мястото на продуцентите за реализацията на тези предавания, за присъствието на форматните предавания в телевизионната програма. Те са свързана и неделима част от текста на дисертацията.

Първа глава включва терминологични определения за форматните предавания, историята на риалити форматите в световните практики, история на развитието на предаванията у нас и мястото на българските продуценти за производството на световно наложили се формати в България. Във Втората глава са типологизирани разглежданите форматни предавания /"Стани богат", "Биг брадър" и др./, представено е развитието на предаванията в ефира на националните телевизии, анализирани са рейтингите на предаванията и присъствието им в програмите на телевизиите. Трета глава е посветена на продуцентските принципи в реализацията на телевизионните формати, навлизането на форматните предавания като част от медийното съдържание на социалните мрежи, представена е продукцията на основните продуцентски къщи у нас /SIA Advertising, Global Films, Old School Productions, 7/8, No Frame Media и други/. Текстът е добре структуриран, главите са балансиран като обем, езикът е четивен и професионален, изводите са релевантни на текста. Дисертационният труд включва задължителни елементи - обект и предмет, цели и задачи на изследването, основни хипотези, методология и научни приноси. Автореферата отговаря на изискванията, а научните приноси са коректно изведени. Докторантът показва способност да систематизира емпиричен материал, да обобщава този материал и да формулира научни изводи. За написването на текста са използвани и цитирани основни източници по темата, анализирани са публикации в периодичния печат, проучени и използвани са интернет източници по темата, цитирани и използвани са основни правни документи, без които темата би била неточна и непълна. Темата е подчинена на тезата и доказва едно от неговите твърдения: „Програмирането на телевизионни формати е сложен многоаспектен процес, който изисква добро познаване на медийната среда, аудиторията и динамичното развитие на телевизионния пазар”.

3. Публикации по темата

Публикациите на докторантат Бойко Новев по темата на дисертацията включват две заглавия, но той има и други три научни публикации, които не са свързани с неговата дисертация. Смятам, че представените научни публикации покриват изискванията за ОНС „доктор” и представят неговата публикационна активност.

4. Научни приноси

Текстът и изложените в текста изводи подкрепят предварително заложените хипотези: ”Телевизионните формати са водещ фактор при определянето на сезонната програмната схема на големите телевизии и програмирането им изисква дългосрочна визия за развитие на излъчващата медия. Програмирането се съобразява с твърдата ѝ аудитория. Те са високо бюджетни и са в праймтайма на телевизиите.” и др.

Потвърждава се очакването, че „Най-популярните и най-дългогодишно излъчвани форматни предавания в България в периода 2001 до 2014 година са риалити шоу програми като „Биг Брадър” и телевизионни състезания като „Стани богат” и „Сделка или не” / лицензни продукции / в българския ефир. От 2014-2017 се забелязва нова тенденция към развитие на повече забавни, танцувални, музикални и предавания за намиране на таланти на година предавания по лиценз в програмите на националните телевизии. Докторантът достига до оценка, която според мен заслужава внимание, че „Риалити предаванията правят опит за изместване на медийния фокус от важни обществени проблеми и че те са интересен социален фактор и феномен с противоречиви обществени реакции.” Бих подчертала, че резултатите от научната разработка могат да бъдат полезни за обобщаване на цялостната ситуация на медийния пазар в България по отношение на програмирането на форматни програми, както и на мениджмънта на големите медии.

Представената дисертацията е оригинално научно изследване, което по моя преценка, съдържа няколко основни научни приноса, които са коректно изведени от докторанта. Някои от тях са: Актуалността на темата, изброените от него проносни моменти за оценката на мястото на форматните предавания в българския ефир; Правилно избраната методологията на сравнителния анализ, на интердисциплинарния подход – исторически подход при описанието на форматите, макроанализа на световните практики и присъствието им в програмите на телевизиите, анализ на пазара и развитието на форматните предавания у нас и др. Бих отделила и анализът, който

докторанта прави на продуцентските принципи на производство на този тип предавания от страна на българските продуценти през избрания десетгодишен период. Това е и един от първите текстове, които анализират маркетинга на форматните предавания чрез интернет платформите у нас.

5. Препоръки към докторанта по темата на дисертацията.

Разбира се, всеки текст може да бъде подобряван. Според мен може да бъде засилена връзката рейтинг, рекламен пазар и програмиране на форматните предавания, като се опишат особеностите на българския пазар. Текстът е много добър и аз препоръчвам на Бойко неговото издаване.

6. Заключение

Представената докторска дисертация е оригинално научно изследване, което показва постигнатото от докторанта Бойко Новев. Той отразява неговите теоретични знания, но и познаването на практиките на телевизиите в развитието на форматните предавания у нас. Тази дисертация разширява изследванията на телевизионния пазар у нас и по-специално присъствието на форматните предавания в програмите на големите телевизии. Като изхождам от всичко казано дотук и достойнствата на представения текст, убедено **препоръчвам** на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен "доктор" на Бойко Николаев Новев, докторант в катедра "Комуникация и аудиовизуална продукция" на СУ "Св.Климент Охридски", професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки /Журналистика и електронни медии/.

София, 29.03.2018г.

Подпис:

Доц. д-р Теодора Петрова